

Mida arvab rahvas?

Rahulolu kohalike omavalitsuste juhtimisega

Septembri kolmandal nädalal viis Turu-uuringute AS Riigikogu tellimusel läbi järjekordse avaliku arvamuse seireuuringu – oma 24. omataolise. Uuringus käsitleti muu hulgas rahulolu kohalike omavalitsuste juhtimisega ning küsiti ka hoiakuid päevakajalistel teemadel. Üks küsimustest puudutas seisukohta: „Tuuleenergeetika arendamine on Eestis oluline ja vajalik.“

Kohalike valimiste eel on huvitav näha, kuidas inimesed hindavad oma omavalitsuste tööd.

VÄGA RAHUL	PIGEM RAHUL	PIGEM EI OLE RAHUL	ÜLDSE EI OLE RAHUL	EI TEA
7%	47%	24%	11%	12%

Eesti inimesed on olnud oma omavalitsuste juhtimisega kõige rohkem rahul 2022. aasta märtsis, vahetult pärast Ukraina sõja algust, mil rahulolijate osakaal tõusis 70 protsendini. Üldiselt näitab see, et enamuse hinnangul on tehtud õigeid otsuseid, ehkki need on eri piirkondades olnud erinevad.

Tuuleenergeetika arendamine on Eestis oluline ja vajalik

NÕUSTUN TÄIESTI	PIGEM NÕUSTUN	PIGEM EI NÕUSTU	EI NÕUSTU ÜLDSE	EI TEA
17%	31%	23%	19%	9%

Tuuleenergeetika pooldajate hulgas on rohkem naisi, vastaste seas aga mehi. Vanusegrupis 15–24 eluaastat toetab tuuleenergeetika arendamist koguni 73% vastanutest, kõige väiksem toetus on vanuserühmas 65–74. Huvitaval kombel kasvab toetus taas üle 75-aastaste seas, kus seda väljendab 55% inimestest.

Eestlaste seas toetab tuuleenergeetikat 52% ja teiste rahvuste seas 42%. Mida kõrgem on haridustase, seda enam ollakse arenduse poolt. Regionaalselt on toetus suurim Põhja-Eestis (51%) ja väikseim Lääne-Eestis.

63% Eesti elanikest on mures või stressis võimaliku elektri- ja energiaressursside nappuse pärast lähitulevikus. See teema paikneb murede pingereas üsna kõrgel kohal.

Sellise fooniga lähevad inimesed vastu 2025. aasta kohalike omavalitsuste valimistele. Kas kandidaatide suhtumine tuuleenergeetikasse saab valimistulemustes määravaks, selgub peagi.

Uued teadmised ja teadusuuringud

Kliimaministeeriumi tellimusel on Tartu Ülikooli teadlased koostanud analüüsi viimase 15 aasta jooksul maailmas avaldatud uurimustest tuuleparkide võimalike tervisemõjude kohta. Vaadeldi 32 kvaliteetset teadusartiklit, sealhulgas pikaajalisi ja põhjuslikke seoseid käsitlevaid uuringuid aastatest 2010–2025.

Peamine järeldus on, et tuulikute tekitatud infraheli, vibratsioon ja elektromagnetväljad piirnormide piires ei avalda inimese tervisele kahjulikku mõju. Kolmeteistkümne eksperimendiuuringu põhjal pole leitud tõendeid, et infraheli mõjutaks otseselt inimorganismi talitlust.

Madalsagedusliku müra võimalikku mõju on samuti hinnatud – tulemused näitavad, et tuulikute müra ei ole seotud südameinfarkti, insuldi, diabeedi, kõrge vererõhu, depressiooni ega unehäiretega.

Küll aga on täheldatud, et tuulikute kuuldav müra võib mõnel juhul suurendada stressi või unehäirete riski. Seda mõjutavad ka inimese enda hoiakud, meediast saadud teave ja kogu planeerimisprotsessi läbipaistvus.

Kohalike elanike roll ja kaasamine

Tartu Ülikooli teadlased rõhutavad, et tuuleparkide lähedal elavate inimeste häiritus ei sõltu üksnes mürast. Tähtsad on ka planeerimise õiglus, visuaalne mõju maastikule ning majanduslik kasu. Kui helis on tugevamad kõikumised ehk suurem amplituudmodulatsioon, tajutakse müra häirivamana.

Üldkokkuvõttes kinnitab analüüs, et senine teaduslik tõendus ei näita tuulegeneraatorite infraheli ega madalsagedusliku müra otsest kahjulikku mõju tervisele. Samas on oluline jätkata pikaajaliste uuringutega ja pöörata tähelepanu kohalike elanike kaasamisele ning avatud kommunikatsioonile.

Erinev lähenemine omavalitsustes

Valimiste eel on mitmed Kesk-Eesti omavalitsused lõpetanud tuulealade eriplaneeringud enne keskkonnamõjude hindamise tulemuste valmimist. Näiteks on sellise otsuse teinud Türi ja Põhja-Sakala vallavolikogu. Viru-Nigula vald otsustas seevastu ettepaneku tagasi lükata ja protsessi jätkata.

Valgamaal Tõrva vald teeb arendajatega koostööd, et piirkond planeeringutest kasu saaks. Sõlmitud on leping, mille kohaselt rajatakse arendajate kulul elektriühendused Helme ja Tõrva tööstusaladeni. See tagab soodsama elektri ilma võrgutasudeta ning loob eeldused uute ettevõtete ja investeeringute meelitamiseks.

Arendajad on valmis suurendama elanikele makstavat iga-aastast tuulikutasu. Koos vallaeelarvesse laekuva osaga ulatuks summa kuni 2% tuuleparkide aastasest müügitulust (seaduses ettenähtud 0,7–1% asemel). Lisaks plaanitakse maksta tuulikutasu kolme kilomeetri raadiuses, sõltumata tuulikute kõrgusest. Sellesse tsooni jääb hinnanguliselt üle 700 eluruumi, eeldusel et omanikud on sinna sisse kirjutatud.

Selliste kokkulepete eelduseks on aga omavalitsuste ja arendajate avatud koostöö. Milline on tuuleenergeetikaga planeeringutega jätkamise teekond Väike-Maarja vallas, see saab selgeks peagi.

Väike-Maarja vallavalitsus